

УДК 611: 378.14: 376.68

Н.Д. Свйишчыца, О.К. Солдатов, І.М. Солдатов
ВДНЗ України «Крайсьва медична стоматологічна академія», м. Полтава

ТРУДНОЩІ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ» ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ, ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Важливим етапом у створенні якісно нової системи освіти в Європі є її розбудова на єдиних загальноєвропейських методологічних та технологічних засадах. Ефективності навчального процесу можна досягти за рахунок адекватних умов для роботи студентів, впровадження різноманітних методів активізації студентів, розробки комп'ютерних програм навчального та контрольного типів.

Ключові слова: медична освіта, анатомія, морфологія.

Суттєвим чинником розвитку суспільства є удосконалення та реформування вищої освіти та науки [1,3]. Важливим етапом у створенні якісно нової системи освіти в Європі є її розбудова на єдиних загальноєвропейських методологічних та технологічних засадах [2]. Однією з передумов входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору є запровадження в систему вищої освіти нашої держави Європейської кредитно-трансферної системи, що функціонує на інституціональному, регіональному, національному та європейському рівнях і є ключовою вимогою Болонської декларації 1999 року [4,5].

Педагогічні технології кредитно-модульної системи передбачають, що в центрі навчального процесу знаходиться студент, перевага надається активним методам навчання. Підготовка студентів відбувається за індивідуальними навчальними планами, при цьому збільшується частка самостійної роботи студентів, що здійснюється під контролем викладачів. Оскільки дисципліна «анатомія людини» викладається студентам на першому та другому курсах, професорсько-викладацький склад нашої кафедри стикається з певними труднощами: основна маса студентів зі шкільної парти і тому не адаптована до методики викладання в вищих навчальних закладах. Вони не вміють самостійно працювати, в той час як значна частина теоретичного матеріалу винесена на самопідготовку. Частина студентів не вміє акцентувати увагу на головному, у них виникають труднощі в умінні користуватися навчальною та методологічною літературою. Іноземні студенти до того ж слабо володіють російською мовою.

На кожному занятті окрім теоретичних знань студенту необхідно засвоїти практичні навички. Задача викладача – навчити студента працювати ефективно. Тому на кафедрі анатомії людини викладачі впроваджують нові інтерактивні форми зацікавленості студента до вивчення дисципліни. По-перше, зважаючи на велику інформативність предмета, важливо забезпечити педагогічно та психологічно організацію навчального процесу. Донести до студента професійну значимість кожної теми. Необхідно приділяти достатньо уваги стосовно поліпшення навчально-методичної роботи зі студентами за рахунок міждисциплінарної інтеграції та обміну досвідом між колективами кафедр.

Підготовка та проведення лекцій, практичних занять, складання до них методичних розробок вимагає від професорсько-викладацького складу кафедри певних психолого-педагогічних знань та навичок із використанням максимального творчого потенціалу особисто кожного викладача. Наприклад, для оптимізації процесу засвоєння лекційного матеріалу, як показує досвід, найкраще використовувати комбінацію, що складається з тематичної мультимедійної презентації, плакатів, вологих препаратів та тематичних муляжів. Як засоби активізації студентів під час лекційних занять добре підходять приклади з клінічної практики, народні прислів'я, що відповідають тематиці лекції. Щоб зацікавити студента залучаємо їх до творчої роботи. Наприклад, самостійне виготовлення анатомічного препарату. Спочатку нескладні завдання, а з часом, з придбанням певних навичок, студенти виготовляють настільки якісні препарати, що вони поповнюють анатомічний музей. Така робота виконується у вільний час, звичайно, під керівництвом викладача. Найбільш оптимально працює група з 2-3 студентів, бажано, щоб один з них мав середню медичну освіту. Щоб отримати

бажаний результат студенти повинні використати не тільки знання по темі, а й попрацювати з додатковою літературою, знати методику препарування, естетично оформити та скласти анотацію до препарату. Ми практикуємо також на заняті залучення студентів до самостійного створення тестів та ситуаційних задач по даній темі. Далеко не всім вдається виконати таке завдання. Але в процесі виникає багато позитивних емоцій та задоволення від отриманого результату.

Для активації навчального процесу при вивченні дисципліни «анатомія людини» також дієвим виявляється залучення студентів до роботи студентського науково-дослідного гуртка кафедри. На цьому рівні розкриваються таланти студентів, які, можливо, навіть не підозрюють про свої здібності. Тому найважливішим завданням перед кожним викладачем стоїть встановити та налагодити педагогічний і психологічний контакт із студентами, враховуючи індивідуальні особливості кожного. Тому доцільно звернути увагу на ситуативні, індивідуально-особистісні моменти під час використання заохочень студентів до вивчення такого фундаментального предмета, як анатомія людини. Необхідно відмітити, що спостерігається підвищення зацікавленості до вивчення дисципліни анатомії людини у студентів після того, як на засіданнях студентського науково-дослідного гуртка вони можуть бачити роботи своїх однокурсників, прослухати про методику виготовлення препаратів, про їх наукову, навчальну та практичну цінність.

Такий «сухий» предмет, як «анатомія людини» також можливо «оживити» ігровим методом, наприклад, проведенням анатомічного «Брейн-рингу», самостійним складанням студентами кросвордів. Як навчальний метод оволодіння знаннями з анатомії слугують рольові ігри. Вид методу ігрового навчання в повній мірі залежить від фантазії викладача та активної участі студентів, серед яких досить часто зустрічаються справжні майстри анатомічного малюнка.

Великою популярністю серед студентів користуються «виїзні» уроки з анатомії, як, наприклад, приїзд в місто виставки «Кабінет дивин» (м. Санкт-Петербург). Даний збір «дивин» плід багаторічного і плідного співробітництва Санкт-Петербурзького музею воскових фігур і групи ентузіастів, які з гордістю представляють Українську сторону даного проекту. Адже не даремно виставка представляється як співдружність двох здавна братерських держав і вже неодноразово проводиться на території суверенної України під девізом «Здорова нація Країни», що цілком виправдує змістовний екскурсійний матеріал. Завдання виставки – дохідливо, доступно, цікаво, а головне повчально розповісти про анатомічну будову людського організму та взаємодії внутрішніх органів. Але найістотніша задача, що переслідували творці виставки, полягала в демонстрації експонатів, що відображають причини й наслідки появи генетичних збоїв, у яких найчастіше винувате саме людство, у виховних цілях для наступних поколінь.

Висновок

Підвищення ефективності навчального процесу можна досягти за рахунок оптимальних умов для роботи студентів, розробка та впровадження комп'ютерних програм навчального та контрольного типів, а також стандартів комп'ютерного контролю знань. Підготовка фахівців медичного та стоматологічного профілів повинна бути зорієнтованою на пріоритетні проблеми охорони здоров'я в країні та світі, на напрями вирішення цих проблем через певні реформаторські дії в медичній галузі.

Література

1. Золотоус М.М. Про поліпшення базового рівня педагогічної і методичної підготовки сучасного викладача / М.М. Золотоус // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – Полтава, 2006. – Т. 6. – Вип. 4 (16). – С. 169-170.
2. Максименко С.Д. Системний підхід до розробки концепції розвитку вищої медичної освіти / С.Д. Максименко, В.Є. Мілеран // Сучасні проблеми підготовки фахівців у вищих медичних та фармацевтичних навчальних закладах I-IV рівнів акредитації МОЗ України: мат. наук.-практ. конф. – Київ-Тернопіль, 1999. – С. 45-47.
3. Пидаев А.В. Болонский процесс в Европе. Что это такое и нужен ли он в Украине? Возможна ли интеграция медицинского образования Украины в Европейское образовательное пространство? / А.В. Пидаев, В.Г. Передерий. – Одесса, 2004. – 192 с.
4. Рогуля В.О. Сучасні технології навчання анатомії людини в підготовці медичних кадрів / В.О. Рогуля, Т.Ф. Дейнега, О.О. Тихонова // Сучасні технології навчання анатомії людини в підготовці медичних кадрів: матеріали навчально-методичної конференції. – Полтава, 2008. – С.134-135.
5. Дейнега Т.Ф. Клінічне мислення: шляхи формування та вдосконалення на кафедрі анатомії людини / Т.Ф. Дейнега, В.О. Рогуля, О.О. Тихонова // Клінічне мислення: шляхи формування та вдосконалення на кафедрі анатомії людини. Матеріали навчально-методичної конференції. – Полтава, 2009. – С. 44-45.

Реферати

**ТРУДНОСТИ, ВОЗНИКАЮЩИЕ ПРИ
ПРЕПОДАВАНИИ ДИСЦИПЛИНЫ
«АНАТОМИЯ ЧЕЛОВЕКА» ИНОСТРАННЫМ
СТУДЕНТАМ, И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ**

**Свиницкая Н.Л., Солдатов А.К., Солдатова
И.М.**

Важным этапом в формировании качественно новой системы образования в Европе является ее развитие на единых общеевропейских методологических и технологических основах. Эффективности учебного процесса можно достичь за счет адекватных условий для работы студентов, внедрения разнообразных методов активизации студентов, разработки компьютерных программ учебного и контрольного типов.

Ключевые слова: медицинское образование, анатомия, морфология.

Стаття надійшла 23.04.10

**THE DIFFICULTIES ARISING AT TEACHING
OF THE SUBJECT "HUMAN ANATOMY" TO
FOREIGN STUDENTS, AND WAYS OF THEIR
DECISION**

Svintsitskaja N.L., Soldatov A.K., Soldatova I.M.

The important stage in formation of qualitatively new education system in Europe is its development on uniform all-European methodological and technological bases. Efficiency of educational process can be achieved due to adequate conditions for work of students, introduction of various methods of activization of students, development of computer programs of educational and control types.

Key words: medical education, anatomy, morphology.

УДК 611: 378

**В.Г. Шопітько, Ю.Л. Лисащенко, Г.А. Єрошенко, А.В. Пирог, Закаржилова, С.М. Білий, П.Ф.
Сьоміна, С.В. Степук, П.В. Іасюк**

БДІЗ в Україні «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

**ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ,
ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ**

Застосування педагогічних інновацій у викладанні та інновацій у навчанні студентів підвищить якість професійної підготовки студентів. Викладач має бути інформаційно компетентним у своїй галузі, має постійно самовдосконалюватись, виявляти цікавість до засвоєння нової інформації з дисципліни, підвищувати якість навчання студентів.

Ключові слова: інновації, освітні технології, гістологія, цитологія, ембріологія.

Завдяки активному розвитку інформаційних технологій вища медична освіта не може стояти осторонь процесу інформатизації суспільства в цілому. Для розвитку медицини на інноваційних засадах необхідно активізувати розповсюдження інноваційної культури через виконання першочергових завдань вищої освіти, тобто навчання та виховання майбутніх лікарів-фахівців нової формації завдяки поетапному формуванню розумових дій у навчанні. Освіта як одна з важливих складових суспільства мусить швидко реагувати і відповідати стану науково-технічного прогресу, тенденціям розвитку економічної сфери країни. Вона впливає на всі процеси і сторони життя, оскільки готує фахівців, розвиває особистість, формує певні життєві погляди. Тому в освіті нашої країни особливої уваги заслуговує сучасний стан проблеми впровадження і перспективи інноваційних технологій. Педагогічна інновація пов'язана з удосконаленням процесу навчання, створенням нових підходів у викладанні, розробкою нових форм, моделей у навчальний процес. У свою чергу, інноваційне навчання – це новий підхід до засвоєння знань, який потребує від студентів свідомої, цілеспрямованої та науково-обґрунтованої діяльності при засвоєнні матеріалу.

На кафедрі гістології, цитології та ембріології крім типового навчання, в якому використовуються методичні розробки, які включають в себе теоретичний матеріал, тести I та II рівнів, що призначені для оцінювання та контролю знань студентів, питання для самоконтролю, практичні завдання (розгляд та опис мікропрепаратів і електронограм), використовуються нові інформаційні технології навчання.

Всі навчальні кімнати кафедри обладнанні комп'ютерами та мультимедійними пристроями, що дає змогу в повному обсязі подати матеріал по тій чи іншій темі на практичному занятті. Студенти на кожному занятті опановують не тільки теоретичний матеріал, але й вивчають